

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 167/09-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. novembra 2009 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti JUDr. O. M., trvale bytom S., prechodne bytom P., zastúpeného advokátom JUDr. R. G., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 456/2000 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. O. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 456/2000 porušené boli.

2. Okresnému súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 456/2000 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. JUDr. O. M. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 1 800 € (slovom tisícosemsto eur), ktoré je Okresný súd Kežmarok p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia JUDr. O. M. v sume 292,40 € (slovom dvestodevät'desiatdva eur a štyridsať centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. R. G., B., č... vedený vo V., a. s., pobočka B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Kežmarok j e p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia JUDr. O. M. v sume 292,40 € (slovom dvestodevät'desiatdva eur a štyridsať centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky č... vedený v Š. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 167/09-30 zo 7. októbra 2009 prijal na ďalšie konanie sťažnosť JUDr. O. M., trvale bytom S., prechodne bytom P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. R. G., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Kežmarok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 456/2000.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal, že 3. januára 2000 podal na okresnom súde žalobu o náhradu škody, ktorú tamojší súd na pojednávaní 19. apríla 2002 zamietol. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 26. novembra 2003 tak, že rozsudok v časti zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Podľa vyjadrenia sťažovateľa okresný súd odvtedy vôbec nekonal a podľa jeho názoru už 6 rokov nepodnikol žiadne kroky ku skorému ukončeniu sporu. Tým podľa jeho názoru došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 456/2000 porušil jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal mu vo veci konať bez zbytočných prietáhov a zaplatiť mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 25 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia v sume 292,40 €.

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. 1 Spr.O/262/2009 z 26. mája 2009 vyjadril okresný súd, zastúpený jeho predsedom, v ktorom uviedol:

„Návrh na začatie občianskoprávneho konania vo veci vedenej na Okresnom súde v Kežmarku pod sp. zn. 4 C 456/2000 JUDr. O. M. podal dňa 3. 1. 2000.

Dňa 19. 4. 2002 Okresný súd v Kežmarku na 2. pojednávaní o tomto návrhu JUDr. M. rozhodol, a to tak, že rozsudkom návrh v celom rozsahu zamietol.

Proti rozsudku prvostupňového súdu JUDr. M. podal v zákonnej lehote odvolanie, o ktorom Krajský súd v Prešove rozhodol uznesením zo dňa 26. 11. 2003 tak, že pripustil späťvzatie návrhu voči žalovanému 2. rade a konanie v tejto časti zastavil, rozsudok voči žalovanému v 1. rade zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zároveň rozhodol o námietke zaujatosti vznesenej JUDr. M. voči všetkým sudcom Okresného súdu v Kežmarku tak, že procesného sudcu z prejednávania a rozhodovania veci nevyhlúčil, a z ostatných sudcov vylúčil iba jedného z namietaných sudcov Okresného súdu Kežmarok.

Dňa 24. 3. 2004 podal JUDr. M. voči predmetnému uzneseniu odvolacieho súdu dovolanie, a to proti výroku o späťvzatí žaloby a zastavení konania voči žalovanému

v 2. rade, ako aj proti výroku o nevyklúčení sudcov Okresného súdu v Kežmarku z prejednávania a rozhodovania vecí.

Uznesením zo dňa 15. 4. 2004 Okresný súd v Kežmarku konanie sp. 4 C 456/2000 právoplatne prerušil do právoplatného skončenia dovolacieho konania.

Následne Okresný súd v Kežmarku vykonával úkony smerujúce k príprave veci na jej predloženie NS SR na rozhodnutie o dovolaní, a to vyzval JUDr. M. na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie a doručil účastníkom dovolanie na vyjadrenie.

Na výzvu na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie JUDr. M. reagoval žiadosťou o priznanie oslobodenia od súdneho poplatku za dovolanie, o ktorej súd rozhodol uznesením zo dňa 19. 6. 2004 tak, že JUDr. M. priznal oslobodenie iba sčasti a to do výšky 50 %.

Voči tomuto uzneseniu JUDr. M. podal v zákonnej lehote odvolanie, o ktorom Krajský súd v Prešove rozhodol uznesením zo dňa 28. 10. 2004.

Výzvou zo dňa 2. 12. 2004 bol JUDr. M. vyzvaný na zaplatenia súdneho poplatku za dovolanie v rozsahu, v akom mu oslobodenie nebolo priznané.

Dňa 30. 3. 2005 bolo súdu doručené podanie JUDr. M., ktorým požiadal o zaslanie uznesenia o zastavení dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku za dovolanie.

Uznesením zo dňa 25. 4. 2005 Krajský súd Prešove rozhodol o vylúčení procesného sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí, v dôsledku čoho dňom 2. 6. 2005 vec bola pridelená inému sudcovi.

Dňa 27. 8. 2008 bol vydané uznesenie o zastavení dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku. Voči uzneseniu JUDr. M. podal v zákonnej lehote odvolanie, o ktorom Krajský súd v Prešove rozhodol uznesením zo dňa 20. 8. 2005 tak, že uznesenie OS Kežmarok o zastavení dovolacieho konania potvrdil.

Následne bolo vo veci vytýčené pojednávanie na deň 14. 5. 2009. Toto pojednávanie bolo odročené na deň 23. 6. 2009 za účelom predvolania JUDr. M. ako aj žalovaného, ktorí sa na pojednávanie nedostavili...

V danom konaní sme toho názoru, že tak, ako to zhodne konštatuje aj ÚS SR v odôvodnení svojho uznesenia zo dňa 3. 7. 2008, I. ÚS 224/08-10, predmetom ktorého bola predchádzajúca sťažnosť JUDr. M. na postup Okresného súdu v Kežmarku v tej istej veci

zo dňa 22. 4. 2008, konanie sp. zn. 4 C 456/2000 na Okresnom súde v Kežmarku od svojho začatia až do polovice roku 2005 prebiehalo plynulé. Máme za to, že jeho celková dĺžka v tomto období bola primeraná právnomu a skutkovému stavu veci tak, ako je to vyššie popísané.

V dobe od polovice roku 2005 až do 27. 5. 2008, kedy bolo vydané uznesenie o zastavení dovolacieho konania tak, ako to tiež už skonštatoval ÚS SR vo vyššie uvedenom uznesení, súd vykonával vo veci iba úkony nevyhnutné na zistenie adresy a miesta pobytu JUDr. M., ktorý v tom čase bol v určitej dobe vzatý do väzby.

Posúdenie primeranosti lehôt, v ktorých boli tieto jednotlivé úkony vykonávané, ich efektívnosť ako aj záver o prípadných prietahoch v tomto štádiu konania ponechávame na zváženie ÚS.

Postup Okresného súdu po 27. 5. 2008 opätovne považujeme za plynulý. Vo veci v súčasnosti je vytýčené pojednávanie na deň 23. 6. 2009.“

Predseda okresného súdu v podaní z 19. októbra 2009 a právny zástupca sťažovateľa v podaní z 18. septembra 2009 uviedli, že netrvajú na verejnom ústnom pojednávaní.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 4 C 456/2000 ústavný súd zistil tento skutkový stav:

Dňa 3. januára 2000 bola okresnému súdu doručená žaloba sťažovateľa o náhradu škody v sume 800 000 Sk s príslušenstvom, žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov a návrh na vylúčenie sudcov tamojšieho súdu, ktorí sa k nemu vyjadrili v priebehu marca 2000 až júna 2000. Následne 15. júna 2000 okresný súd predložil spis na rozhodnutie o námietke zaujatosti krajskému súdu, ktorý o nej rozhodol uznesením sp. zn. 1 Nc 32/00 z 27. júna 2000 a 21. júla 2000 vrátil spis okresnému súdu.

Okresný súd 10. apríla 2001 vyzval sťažovateľa na doplnenie návrhu – upresnenie petitu, na čo sťažovateľ reagoval podaním z 23. apríla 2001. Následne 17. júla 2001 okresný súd vyzval sťažovateľa na predloženie dokladov pre účely oslobodenia od súdnych poplatkov, pričom na túto výzvu sťažovateľ reagoval 30. júla 2001 a požadované doklady predložil. Na základe toho potom okresný súd 28. augusta 2001 rozhodol o oslobodení od súdnych poplatkov. V priebehu septembra 2001 sa k žalobe sťažovateľa vyjadrili právny zástupca odporcu v 1. rade a právny zástupca odporcu v 2. rade. Dňa 16. novembra 2001 sťažovateľ vzal späť svoj návrh voči odporcovi v 2. rade.

Dňa 13. marca 2002 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie, na ktorom sťažovateľ vyhlásil, že netrvá na späťvzátí návrhu voči odporcovi v 2. rade. Na pojednávaní 19. apríla 2002 okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu sťažovateľa zamietol. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ 5. júna 2002 odvolanie, zároveň podal aj žiadosť o vylúčenie sudcov prešovského kraja z prerokovania a rozhodovania vo veci. Po vyjadrení právnych zástupcov odporcov v 1. rade a 2. rade k odvolaniu sťažovateľa, ako aj vyjadrení sudcov okresného súdu, bol spis 12. septembra 2002 predložený krajskému súdu a po vyjadrení sudcov tohto súdu k námietke zaujatosti, bol spis 14. novembra 2002 predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý o námietke rozhodol uznesením sp. zn. Nc 153/02 z 26. novembra 2002. Po rozhodnutí najvyššieho súdu bol spis 2. decembra 2002 vrátený krajskému súdu, kde sa 26. novembra 2003 uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie sp. zn. 3 Co 469/02, 1 Co 381/03.

Dňa 9. januára 2004 bol spis z krajského súdu vrátený okresnému súdu, pričom 24. marca 2004 podal sťažovateľ proti uzneseniu krajského súdu vo výroku o pripustení späťvzatia návrhu a zastavení konania, proti výroku o trovách konania a výroku týkajúceho sa vylúčenia sudcov z prerokovania a rozhodnutia v danej veci dovolanie. Následne okresný súd uznesením z 15. apríla 2004 prerušil konanie do právoplatného skončenia konania o dovolaní a sťažovateľa vyzval na zaplatenie súdneho poplatku. Potom, ako sa k dovolaniu sťažovateľa vyjadrili obaja odporcovia, ako aj potom, čo sťažovateľ predložil potrebné doklady, okresný súd uznesením z 9. júla 2004 rozhodol o čiastočnom oslobodení sťažovateľa od platenia súdnych poplatkov. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ 3. augusta 2004 odvolanie, na základe čoho okresný súd 18. augusta 2004 predložil spis

na rozhodnutie krajskému súdu. O odvolaní rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 1 Co 154/04 z 28. októbra 2004 tak, že prvostupňové rozhodnutie potvrdil a 11. novembra 2004 vrátil spis naspäť okresnému súdu. Dňa 2. decembra 2004 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 29. marca 2005 zákonná sudkyňa vzniesla námietku zaujatosti, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. NcC 28/05 z 25. apríla 2005, pričom po rozhodnutí 20. mája 2005 vrátil spis okresnému súdu. Ešte predtým, 30. marca 2005, sťažovateľ doručil okresnému súdu žiadosť o zaslanie uznesenia o zastavení dovolacieho konania na adresu väznice, pričom takúto žiadosť opakovane podal 9. augusta 2005.

V období od júna 2006 do novembra 2007 okresný súd zisťoval pobyt sťažovateľa.

Dňa 27. mája 2008 okresný súd rozhodol o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku za dovolanie. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ 18. júna 2008 odvolanie, na základe čoho potom okresný súd 21. júla 2008 predložil spis krajskému súdu, ktorý uznesením sp. zn. 7 Co 103/2008 z 20. augusta 2008 potvrdil prvostupňové rozhodnutie a 8. septembra 2008 vrátil spis okresnému súdu.

Okresný súd 27. marca 2009 nariadil pojednávanie na 14. máj 2009, ktoré bolo odročené na 23. jún 2009. Podľa zistení ústavného súdu sa sťažovateľ na toto pojednávanie aj napriek vykázanému doručeniu predvolania nedostavil, pričom okresný súd určil ďalší termín pojednávania na 30. november 2009.

III.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov..., ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, pokiaľ rozhoduje o námietke porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedených dôvodov nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 20/02, I. ÚS 28/01 a iné).

„Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 253/04, III. ÚS 47/09).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni uvedený stav právnej neistoty. Takýto postup súdu má na zreteli aj ustanovenie § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), keď súdu ukladá, aby v konaní postupoval aj bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšie významné povinnosti pre sudcu vyplývajú z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov“ (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03, III. ÚS 7/09), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím“.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní okresného súdu došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02), ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie sťažovateľa ako účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

Pri vyhodnotení doterajšieho konania vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 4 C 456/2000 podľa troch označených základných kritérií ústavný súd dospel k týmto záverom:

1. Predmetom konania je žaloba o náhradu škody, ktorú je potrebné zaradiť medzi bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a po právnej a skutkovej stránke jej prerokovanie nemožno hodnotiť ako zložité.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd konštatuje, že na výzvy okresného súdu sťažovateľ reagoval promptly, avšak je nutné poukázať

na zistenie, že častým využívaním procesných práv v podobe podaných opravných prostriedkov, keď nie vždy boli úspešne uplatnené, sťažovateľ značnou mierou prispel k predĺženiu konania vedeného na okresnom súde.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu. Ústavný súd konštatuje, že konanie na okresnom súde prebieha takmer 9 rokov a 10 mesiacov a vec nie je dosiaľ právoplatne skončená. Je potrebné uviesť, že v rámci tohto konania sa spis 1 rok a 4 mesiace (od 12. septembra 2002 do 9. januára 2004) nachádzal na krajskom súde a najvyššom súde z dôvodov rozhodovania o námietkach zaujatosti, ako aj rozhodovania o odvolaní proti prvostupňovému rozsudku.

V priebehu konania vedeného na okresnom súde bol však tento súd v niektorých obdobiach buď úplne nečinný, alebo jeho konanie sa vyznačovalo neefektívnou činnosťou, ktorá nesmerovala ku skorému vybaveniu veci. Takto napríklad okresný súd nekonal takmer 9 mesiacov v období od 21. júla 2000, keď mu bol spis vrátený z krajského súdu, do 10. apríla 2001, keď vyzval sťažovateľa na doplnenie návrhu (vymedzenie petitu). Je potrebné poukázať aj na to, že okresný súd 15. apríla 2004 prerušil konanie do právoplatného skončenia konania o dovolaní, ktoré sťažovateľ podal 24. marca 2004 proti uzneseniu krajského súdu z 26. novembra 2003. V období od prerušenia konania postupoval okresný súd neefektívne, keď od zaslania výzvy sťažovateľovi na zaplatenie súdneho poplatku 2. decembra 2004 začal zisťovať jeho pobyt až v júni 2006 a v tejto činnosti smerujúcej k zisteniu jeho pobytu pokračoval až do novembra 2007, pričom toto obdobie neefektívnej činnosti zavŕšil až 27. mája 2008 prijatím uznesenia o zastavení dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku. Ak sa z tohto obdobia od 2. decembra 2004 do 27. mája 2008 vyselektuje obdobie asi 2 mesiacov, keď sa spis z dôvodu námietky zaujatosti vznesenej zákonnou sudkyňou nachádzal na krajskom súde, je nutné konštatovať, že okresný súd zotrval v období neefektívneho konania takmer 3 roky a 4 mesiace. Ústavný súd zároveň konštatuje nečinnosť okresného súdu v trvaní takmer 7 mesiacov v období od 8. septembra 2008, keď mu bol spis vrátený z krajského súdu,

do 27. marca 2009, keď okresný súd určil termín pojednávania na 23. jún 2009. Sťažovateľ opätovne namietal predpojatosť okresného súdu a spis bol predložený na rozhodnutie krajskému súdu, odkiaľ bol vrátený 20. júla 2009. Dňa 16. októbra 2009 bolo nariadené pojednávanie na 30. november 2009.

Ústavný súd po zvážení všetkých okolností pri hodnotení postupu okresného súdu, najmä s prihliadnutím na doterajšiu dobu konania, ako aj na pričinenie sťažovateľa k predĺženiu posudzovaného konania konštatuje, že postup okresného súdu nemôže byť považovaný za zodpovedajúci požiadavke konania bez zbytočných prietáhov a v primeranej lehote, ako to vyžaduje čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedené okolnosti sú dostatočné na to, aby oprávnili ústavný súd na záver, že právna vec sťažovateľa nebola prerokovaná bez zbytočných prietáhov a v primeranej lehote a že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 456/2000 bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva a slobody porušil, vo veci konal [podobne aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na to ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 456/2000 konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 25 000 € z dôvodu, že vec nie je ani po viac ako 9 rokoch právoplatne skončená, čo má preňho nepriaznivé následky na jeho zdravotnom stave, v sociálnej rovine, ako aj v rámci rodinných vzťahov.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno spravodlivo žiadať, aby fyzická osoba čakala na verdikt súdu takmer 10 rokov. U sťažovateľa oprávnene takýto postup okresného súdu vyvoláva stav právnej neistoty. Vychádzajúc z tohto pohľadu na pozíciu sťažovateľa, z princípov spravodlivosti a zo spôsobu zavŕšenia ochrany jeho základných práv, ako aj z konkrétnych okolností tohto prípadu dospel ústavný súd k záveru, že finančné zadosťučinenie v sume 1 800 €, ktoré je okresný súd povinný zaplatiť v súlade s výrokom tohto nálezu, je primeraným zadosťučinením spojeným s porušením označených práv sťažovateľa (bod 3 výroku nálezu). Ústavný súd pritom prihliadol aj na správanie sťažovateľa, ktoré prispelo k doterajšej dobe trvania konania.

Pri určení výšky finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal aj zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

Právny zástupca sťažovateľa si v sťažnosti uplatnil trovy konania v sume 292,40 € (dva úkony + dva režijné paušály vrátane 19 % DPH).

Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2008 v sume 695,41 € (20 950 Sk).

Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v sume 292,40 € uplatnenej právny zástupcom sťažovateľa z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) v sume 115,90 €, k tomu režijný paušál (2 x 6,95 €), to všetko zvýšené o 19 % DPH podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Ústavný súd, keďže ustanovil sťažovateľovi právneho zástupcu, nariadil Kancelárii ústavného súdu uhradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa na účet jeho právneho zástupcu (bod 4 výroku nálezu) a okresnému súdu uložil uhradiť vzniknuté náklady právneho zastúpenia sťažovateľa na účet Kancelárie ústavného súdu (bod 5 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2009